

identity in adolescence. The role of higher education institution in the process of acquiring the professional self-identity of future specialists. The attention to the need to incorporate the latest features in the training of future specialists. Identifies approaches to creating a professional image of the person. Indicate different types of professional identity. Connection of a professional identity with the processes of professional development. Marked influence personal decision profession efficiency of formation of professional identity. Compared formation and meaning of professional identity and professional self-identity psychologist. Disclosed concept of professional identity and self-identity psychologist. The variant of becoming a professional teacher identification and definition of professional self-identification of teachers. Singled out the leading role in the formation of a mentor teacher professional self-identification. Identify drivers of professional self-identification, factors (source) formation of professional identity. Served own definitions of professional self-identity and the self-identification of psychologists, the structure of professional self-identity of future psychologists. Points to the crucial role of professional identity and professional self-identity in self youths.

Keywords: identity, identification, self-identity, self-identification, professional identity, professional identification, professional self-identity, professional self-identification, future psychologist.

Відомості про автора:

Бойченко Інна Степанівна – науковий співробітник Державного інституту сімейної та молодіжної політики, м. Київ, Україна, i_boych@ukr.net.

Information about the author:

Boychenko S. Inna – researcher, State Institute for Family and Youth, m. Kyiv, Ukraine, i_boych@ukr.net.

Статтю подано до друку 22.06.2017.

УДК 378.016:159.9 – 051

© В. В. Волошина, 2017

В. В. Волошина (м. Київ)

АКСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИБОРУ МАЙБУТНІМ ПСИХОЛОГОМ ПРОФЕСІЙНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Волошина В. В. Аксиологічні аспекти вибору майбутнім психологом професійної спеціалізації в процесі підготовки у вищому навчальному закладі. У статті презентовано результати емпіричного вивчення аксіологічних аспектів вибору майбутнім психологом професійної спеціалізації в процесі підготовки у вищому навчальному закладі. Вибір спеціалізації має здійснюватись на основі усвідомлення студентом цінності особистісного «Я» як психолога і впевненості у власному бажанні й спроможності надавати психологічну допомогу Іншому. За умови усвідомлення власної системи цінностей, розуміння здібностей, бажань і спроможностей такий особистісний вибір не викликає труднощів у майбутнього фахівця, підкріплюючись почуттям інтегративної цілісності, самоповаги і самодостатності. Труднощі ж породжуються при умові аксіологічної та ідентифікаційної невизначеності, низькому рівні самоінтересу і саморозуміння, зовнішній вмотивованості до професійної діяльності студента тощо. Обираючи спеціалізацію, студент проектує аксіологічні перспективи своєї професійної ідентичності, тобто надає домінантності саме тим професійним цінностям, які найбільше відображають його особистісні смисли у професійній діяльності, відповідають

уподобанням і сприятимуть самореалізації в подальшому. Однак, на сьогодні у професійній підготовці психологів ми спостерігаємо дещо формальний підхід у виборі, чи, навіть, розподілі студентів за спеціалізаціями. З огляду на зазначене, нами розроблено і апробовано опитувальник «Професійна спрямованість психолога», метою якого є сприяння майбутньому фахівцю у здійсненні вибору професійної спеціалізації у відповідності зі структурою цінностей, особистісних якостей та здібностей.

Ключові слова: професійні цінності, майбутній психолог, спеціалізація, психолог-консультант, соціальний психолог, психолог-тренер.

Постановка проблеми. Прогресивний поступ суспільства визначають новітні професійні спеціалізації, які потребують фахівців нового формату, підготовлених за європейськими стандартами і кваліфікаційними вимогами, які задовольняють соціальні запити, потреби в нових економічних, педагогічних, маркетингових, технологічних та інших видах діяльностей. Актуалізуючи новочасні аксіологічні позиції в життєдіяльності людини, суспільні процеси породжують запити і на нові психологічні спеціалізації. Однією з таких у психологічній галузі є спеціалізація психолога-тренера, яка на сьогодні потребує посилення у розробці методологічного та методичного базису, розробки освітніх програм, аналізу морально-етичних цінностей та професійних компетентностей майбутніх фахівців тощо.

Аналіз наукових досліджень. Вивчаючи поступальний розвиток та змінюваність професій, Є.О.Клімов обґрунтував необхідність їхнього постійного моделювання і проектування у відповідності до актуальності трудової діяльності. Нові професії і спеціалізації мають виникати на основі функціоналу, який виконують особистості, а не на основі посадових обов'язків чи звань. Вченому належить думка про те, що нова професія чи спеціалізація можуть виникати в результаті поєднання професійних функцій та шляхом виникнення чи зникнення певних систем функціоналу, де кожна наступна система зароджується на базі попередньої, задовго до того, коли попередня вичерпає межі своєї необхідності для суспільства. При цьому дослідникам-теоретикам належить постійно відслідковувати світ професій, його зміни, відповідати на запити суспільства і забезпечувати науковим підґрунтям нові професійні напрямки. Так свого часу в професійно-психологічній свідомості утвердилось поняття психолог-практик, хоча на початку сприймалось як недоречна, одіозна дія психолога. Але поступово виникли логічні обґрунтування цього типу спеціальності, ґрунтовно утвердившись в житті суспільства. І на базі цієї спеціальності, переконаний вчений, можуть виникати нові системи професійно-психологічних функцій [3]. Подібної думки дотримувалась А.Й.Ваврик, яка зазначала, що для кожної професії характерний свій реалізаційний потенціал. Він змінюється при зміні професійних епох, які, у свою чергу, стають більш прагматичними, комерціалізованими та економічно орієнтованими на перспективи розвитку людини й суспільства в цілому [1].

Метою статті є презентація результатів емпіричного вивчення аксіологічних аспектів вибору майбутнім психологом професійної спеціалізації в процесі підготовки у вищому навчальному закладі.

Виклад основного матеріалу та результати досліджень. У структурі інтеграла професійної цінності майбутніх психологів, окрім індивідуальних відмінностей у системі ціннісних орієнтацій, однією з ключових виступає професійна цінність, яка оформлюється відповідно до обраної студентом спеціалізації професійної діяльності. До таких ми відносимо професійну цінність «Я-тренер», «Я-консультант», «Я-соціальний психолог», які слугують основою для розрізнення алгоритму побудови технологій професійної підготовки студентів. На сьогодні суспільство визначило професійність «Я-тренер», вона вже існує, яку нам

залишилось утвердити як цінність професійної аксіосфери майбутнього психолога, запропонувавши нову спеціалізацію фахової діяльності «психолог-тренер».

Теоретико-емпіричне вивчення нами зазначеного питання доводить необхідність поглибленого аналізу тренерської діяльності психолога, адже аксіопсихологічне підґрунтя спеціалізації вказує на те, що оформлення інтеграла професійної цінності психолога-тренера за своєю специфікою відрізняється від інтеграла психолога-консультанта чи соціального психолога. У цьому сенсі наше дослідження є однією з перших спроб привернути увагу науковців та середовища практичних психологів до проблеми якісної професійної підготовки психологів-тренерів, поряд з консультантами, соціальними психологами, політичними психологами, психологами-реабілітологами, сімейними психологами тощо.

З метою підтвердження зазначеного, в результаті ґрунтовного теоретико-емпіричного аналізу, нами здійснено порівняння систем професійних цінностей майбутніх психологів, які обирають кваліфікацію «психолога-консультанта», «соціального психолога» і тих студентів, які хотіли б проводити психологічні тренінги, тобто, потенційних психологів-тренерів.

На сьогодні не існує опитувальників, котрі б дозволяли визначити схильності майбутнього психолога до того чи іншого виду професійної спеціалізації. Тому нами був розроблений і апробований опитувальник «Професійна спрямованість психолога» (авт. В.Волошиної) [2], метою якого є сприяння у здійсненні вибору студентом певної професійної спеціалізації, зокрема психолога-консультанта, психолога-тренера, соціального психолога та ін. у відповідності з його ціннісними виборами та здібностями.

У розробці зазначеного опитувальника для нас значущим було визначення рівня усвідомленості респондентами відповідності між власними професійними уподобаннями, особистими схильностями та системою особистісних і професійних цінностей. А саме, ким за спеціалізацією оцінює й ідентифікує себе майбутній психолог як найбільш ефективного спеціаліста: надаючи фахові психологічні консультації, проводячи тренінги чи моделюючи і розв'язуючи соціальні ситуації тощо. Запропонований нами опитувальник, дозволяє визначити рівень схильностей майбутніх психологів до певних видів професійної діяльності, зокрема, індивідуальної, групової чи командної психологічної роботи. На основі аналізу домінантних ціннісних орієнтацій, які описують аксіологічну специфіку діяльності, і тим, чому студент надає переваги, ми визначили його спеціалізаційну ідентичність, прийнятність професійних цінностей та його суб'єктивну схильність до індивідуального консультування, роботи з групою чи моделювання соціально-психологічних ситуацій. Теоретична модель опитувальника є вузькоспецифічною, диференційно валідною та ретестово надійною. Специфічність полягає у фокусуванні на відмінностях конструктів професійних аксіосфер студентів орієнтованих на індивідуальне психологічне консультування, тренінгову діяльність та соціально-психологічне моделювання.

Основу трьох базових діагностичних блоків опитувальника створюють види і характеристики психологічної взаємодії особистості в процесі життєдіяльності. Перший із них об'єднує питання і ситуації, характерні для осіб, які надають перевагу індивідуальній комунікації, другий – взаємодії в групі чи команді, а третій блок висвітлює специфіку соціально-орієнтованої взаємодії та прагнення респондента впливати на оточуюче середовище, з метою зміни їхньої поведінки.

Варто зазначити, що пропонований нами опитувальник, як і більшість аксіологічно-орієнтованих тестів, стосується ціннісної сфери особистості в межах окремої життєвої ситуації, зокрема професійної аксіосфери і вибору однієї із трьох фахових спеціалізацій (психолога-консультанта, психолога-тренера, соціального-психолога) студентами ВНЗ. Таким чином, використання запропонованого нами опитувальника можливе у сферах спеціалізаційного

орієнтування, зокрема, здійснення студентом особистісного вибору спеціалізації та самодіагностиці студентами-психологами власних схильностей до певного виду професійної діяльності.

За результатами проведеного опитування нами виявлено три рівні розвитку схильності респондента до спеціалізації - високий, середній, низький, а також його домінуючу професійну спрямованість до індивідуального консультування, роботи з групою чи моделювання соціально-психологічних ситуацій.

За умови неможливості визначити домінуючі аксіологічної професійної орієнтованості, тобто наявності майже однакового рівня розвитку схильностей респондента за всіма трьома спеціалізаціями, можемо стверджувати про наступне: 1) показники середнього з тенденцією до високого і високого рівнів значущості свідчать про готовність респондента до виконання різних видів професійної діяльності, легкість у засвоєнні навчального матеріалу та лабільність у переключенні з одного виду діяльності на інший; 2) показники середнього значення з тенденцією до низького і показники низького рівня значущості свідчать про невизначеність професійної ідентичності, наявність кризової переоцінки системи цінностей на рівні особистісної чи професійної аксіосфери, а також, можливі варіанти невідповідального ставлення респондента до виконання завдань опитувальника та незацікавленість у результатах тестування тощо.

Виявлені показники середнього рівня з тенденцією до високого і високого рівня розвитку схильностей до спеціалізації «психолог-консультант» вказують на наявність здібностей, нахилів і спроможностей респондента до емпатійного, активного слухання та співпереживання, уміння бачити й розуміти світ очима Іншого, з повагою ставитися до нього, бути конкретним, точним та конгруентним у спілкуванні з ним, чітко усвідомлювати власні цінності, розуміти і приймати як власний ціннісний світ, так і Іншого, наявність здатності до самостійності, чіткості й об'єктивності у прийнятті рішень, співвідносити власне вербальне і невербальне мовлення, бути соціально зрілою особистістю, тобто бути готовою надавати допомогу Іншим в процесі індивідуальної взаємодії з ними, приймати та реалізовувати рішення. Вирізняються з-поміж інших респондентів особистісно-орієнтованою спрямованістю діяльності й умінням знаходити внутрішні ресурси і потенціали Іншого для його особистісного змінювання. Виявляють уміння працювати із почуттями, думками особистості та її поведінкою. Хоча і працюють із психологічно здоровими особистостями, однак уміють виявляти конфліктні ситуації та проблеми функціонування і особистісного розвитку людини. Вміють проаналізувати проблеми і віднайти способи їхнього вирішення, допомогти клієнту виявити його систему цінностей і на її основі прийняти самостійне рішення. Вони надають перевагу індивідуалізованому і діалогічному спілкуванню з окремими представниками оточуючої дійсності. Орієнтовані на толерантне ставлення до процесу психологічної роботи із внутрішнім світом особистості.

Виявлені показники середнього рівня з тенденцією до високого і високого рівня схильностей до спеціалізації «психолог-тренер» можуть вказувати на наявність організаторських схильностей респондента і спроможності до роботи з групою. Для таких особистостей характерна зацікавленість в особистості Іншого, прагнення спільного проведення часу з ним, обміну почуттями та досвідом. Успіхи та досягнення Інших слугують прикладом для власного розвитку. Мають високу спрямованість на згуртованість групи. Їхньої енергійності й «енергетичності» вистачає на кожного члена групи. Зацікавленість у кожному, уміння тримати одночасно в полі зору групові процесі та дієвість й емоційний стан кожного учасника групи не виснажує їх, а навпаки, ніби заряджає додатковою енергією. Водночас схильність до організації групи вони вдало поєднують із здатністю приглушати власні управлінські імперативи, настанови та інтерпретацію поведінки Інших. Для них груповий досвід є більш ціннісним, ніж індивідуальні

висновки. Їм властиве характерне уміння рівноцінного розподілу уваги між усіма, для кого вони виступають вагомою моделлю поведінки. Завжди готові й відкриті до емоційного спілкування. Досконало володіють засобами невербальної комунікації і легко зчитують мову тіла Інших. Орієнтовані на результат щодо оволодіння особистістю бажаними навичками, компетентностями і вміннями. Вміють трансформувати увагу з власного «Я» на потреби й інтереси групи. Їм вдається ставити досяжні цілі й спрямовувати групу на отримання групового ефекту та досвіду. Вибудувати атмосферу довіри в групі, захищеності й безпеки. Через інтегрованість групи прагнуть досягнути зниження рівня напруженості та тривожності кожного її члена. Водночас виявити специфіку ціннісної системи кожного, засвідчити його унікальність на полотні порівняння з Іншими. І на сукупності унікальностей кожного вибудувати спільну групову унікальність, розширюючи емоційно-інтелектуальний досвід і зберігаючи віру кожного у силу і добропорядність об'єднаного суспільства.

Показники середнього рівня з тенденцією до високого і високого рівня схильностей до спеціалізації «соціальний психолог» можуть вказувати на наявність у респондента здібностей до відчуття суспільних настроїв, проектування напрямків соціального розвитку, уміння моделювати і вирішувати соціальні ситуації. Це своєрідні новатори, які, аналізуючи поведінку членів суспільства, спроможні запропонувати ефективні зміни для його розвитку. Для них властива особлива соціальна чутливість, яка проявляється у здатності прогнозувати моральні, етнічні переживання в малих групах і транслювати їх на великі соціальні групи і масові явища. До їхніх функціональних обов'язків належить розвиток у суспільстві соціальної взаємодопомоги, підвищення адаптованості, оновлення і підтримка соціальних програм, аналіз потреби суспільства у соціальних змінах тощо. Їх професійність ґрунтується на поєднанні психологічного досвіду вивчення поведінки особистості та соціологічних умінь контролювати створення і переформатування громадських об'єднань.

Проектуючи отримані дані на розвиток аксіологічної сфери майбутнього психолога, можемо стверджувати, що близько 50% респондентів четвертого курсу навчання володіють середнім з тенденцією до високого рівнем сформованості професійних цінностей. На основі зазначеного припускаємо, що подібний рівень оформлення професійної аксіосфери у 50% студентів перебуває на рівні ціннісних орієнтацій. Лише для 6,25% студентів характерне оформлення професійної цінності «Я-консультант», у 3,12% респондентів - професійної цінності «Я-соціальний психолог» на основі попередньо сформованої професійності студентів у відповідності з обраним ними напрямком спеціалізації; 6,25% майбутніх психологів у перспективі мають можливість стати успішними психологами-тренерами, оскільки, навіть за відсутності цілеспрямованого навчання, вони засвідчили оформленість професійної цінності «Я-тренер».

Водночас 18,75% респондентів, яким властивий середній з тенденцією до низького рівень розвитку схильностей до спеціалізацій, по завершенню навчання на четвертому курсі, перебувають на низькому рівні розвитку аксіоідентичності. Отримані дані слугують підтвердженням наявності студентів, інтеграл професійної цінності яких, по завершенню навчання у ВНЗ, матиме низький рівень оформлення. Можемо стверджувати, що здійснений ними вибір професії в цілому не відповідає їхнім уподобанням і здібностям, а своє фахове навчання вони продовжуватимуть за іншим напрямком. Ці дані також свідчать про те, що близько 20% студентів не змогли визначитись у власній особистісній цінності, для того щоб обрати ефективний шлях свого особистісного і професійного зростання.

Результати тестування респондентів, і другого, і четвертого курсів професійної підготовки майбутніх психологів, на нашу думку, переконливо доводять нагальність удосконалення технології навчання, з позиції їх аксіологічної сутності та компетентнісної

орієнтованості. Окрім того, що на другому курсі студентам складно визначитись у власному спеціалізаційному виборі, оскільки вони не усвідомлюють суттєвої різниці між професійною ціннісністю діяльності психолога-консультанта чи соціального психолога, для них є проблематичним визначення особистісних схильностей до певного виду спеціалізації. І той факт, що студенти, які на другому курсі обрали спеціальність «соціальна психологія», через два роки навчання виявили високий рівень розвитку схильностей до психологічного консультування і, навпаки, консультанти до соціально-психологічного моделювання, свідчить про необхідність поглиблення роботи зі студентами саме у напрямку розвитку їх особистісної і професійної цінності. Наявність респондентів, які виявили схильності до діяльності психолога-тренера, підтверджує вагомість і необхідність посилення освітніх програм технологіями, які б розкривали специфіку саме цього професійного функціоналу психолога.

Аналізуючи відмінності професійної цінності кваліфікацій психолога-консультанта і психолога-тренера, ми дійшли висновку стосовно того, що однією із ключових характеристик їх розрізнення слугує орієнтованість психолога на процес - у випадку консультування і на результат – в процесі проведення тренінгу. Переконливим аргументом цього може виступати як часовий вимір проведення консультації і тренінгу, так і спрямованість дій психолога при здійсненні консультативної чи тренінгової взаємодії з клієнтом. Так, психологічне консультування, в першу чергу, переслідує мету активізації глибинних внутрішніх процесів особистості, а тренінги спрямовані на оперативне оволодіння особистістю навичками професійної та соціальної адаптації, поведінки, комунікації тощо. Якщо консультування заглиблює особистість у власний внутрішній світ, спрямовуючи до самостійного і відповідального прийняття рішень, то тренінг, навпаки, орієнтований на акумулювання групового чи соціального досвіду, віддзеркалює зовнішні форми поведінки людини у групі, демонструє результати сприймання клієнта оточуючими, забезпечуючи йому зовнішню підтримку в зміні власних атитюдів.

Висновки. З огляду на вище зазначене, характеризуючи аксіологічні аспекти особистісного вибору майбутніми психологами спеціалізації професійної діяльності, можемо стверджувати про складність цього процесу, який потребує особливої уваги як з позиції викладачів, так і самих студентів. Необдуманість, випадковість чи безвідповідальне ставлення до вибору спеціалізації призводить до неефективного виконання професійних функцій та уповільнення професійного розвитку. Адже особистісний вибір спеціалізації є вибором одного із джерел системи цінностей, які майбутньому фахівцю необхідно прийняти на емоційному рівні, проаналізувати й усвідомити на когнітивному та визнати на поведінково-мотиваційному рівні самосвідомості. Наявність суспільного запиту та емпірично виявлені здібності студентів до кваліфікації «психолог-тренер» свідчить про необхідність цілеспрямованої наукової і практичної підтримки процесу розвитку професійностей та компетентностей студентів тренінгової діяльності у межах психологічної спеціалізації.

Використання у процесі професійної підготовки запропонованого нами опитувальника «Професійної спрямованості психолога» дозволить зорієнтувати студента у специфіці професійної спеціалізації та кваліфікації «психолога-консультанта», «психолога-тренера» чи «соціального психолога». А також сприятиме вибору спеціалізації, яка співзвучна ієрархії цінностей, співвідносна із здібностями та нахилами майбутнього фахівця, водночас вказуючи на необхідність посилення роботи у бажаному напрямку.

Перспективи наших подальших досліджень ми вбачаємо в удосконаленні психологічних технологій та методологічному обґрунтуванні професійної підготовки у вищому навчальному закладі майбутніх психологів-тренерів з метою активізації механізмів розвитку структурних компонентів їх інтеграла професійної цінності.

Література

1. *Ваврик А. Й.* Професіоналізм і конкурентоздатність особистості в умовах системної кризи / А. Й. Ваврик, Л. Г. Данилюк, В. Ю. Бодаковський // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. - 2010. - Вип.4. Регіональні особливості організації праці в умовах системної кризи. - С. 124 -136. - Рез. рос., англ. - Бібліогр.: с. 136.
2. *Волошина В. В.* Аксиопсихологія професійної підготовки майбутнього психолога у вищих педагогічних закладах освіти: [монографія] / В.В.Волошина. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 274 с.
3. *Климов Е. А.* О становлении профессионала: приближение к идеалам культуры и сотворение их (психологический взгляд): [учеб. пособ.] / Климов Е. А. □ М.: Московский психолого-социальный институт, 2006. – 176 с.

Транслітераційний переклад літературних джерел

1. *Vavryk A. Y.* Profesionalizm i konkurentozdatnist' osobystosti v umovakh systemnoyi kryzy / A. Y. Vavryk, L. H. Danylyuk, V. Yu. Bodakovs'kyi // Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny. - 2010. - Vyp.4. Rehional'ni osoblyvosti orhanizatsiyi pratsi v umovakh systemnoyi kryzy. - S. 124 -136. - Rez. ros., anhl. - *Bibliohr.:* s. 136.
2. *Voloshyna V. V.* Aksiopsykholohiya profesiynoyi pidhotovky maybutn'oho psykholoha u vyshchych pedahohichnykh zakladakh osvity: [monohrafiya] / V.V.Voloshyna. – Vinnytsya: TOV «Nilan-LTD», 2014. – 274 s.
3. *Klymov E. A.* O stanovlenyyu professyonala: pryblyzhenye k ydealam kul'tury y sotvorennye ykh (psykholohycheskyu vz-hlyad): [ucheb. posob.] / Klymov E. A. □ M.: Moskovskyy psykholoho-sotsyal'nyy ynstytut, 2006. – 176 s.

Волошина В. В. Аксиологические аспекты выбора будущим психологом профессиональной специализации в процессе подготовки в высшем учебном заведении. В статье представлены результаты эмпирического изучения аксиологических аспектов выбора будущим психологом профессиональной специализации в процессе подготовки в вузе. Выбор студентом специализации должен осуществляться в результате осознания ценности личностного «Я» как психолога и уверенности в собственном желании и способности оказывать психологическую помощь тому, кто в ней нуждается. При условии осознания собственной системы ценностей, понимания способностей, желаний и возможностей подобный личностный выбор, подкрепляясь чувством интегративной целостности, самоуважения и самодостаточности, не создает проблем будущему специалисту. Сложности возникают в результате личностной аксиологической неопределенности, при наличии неопределенного статуса идентичности, низком уровне самоинтереса и самопонимания студентом перспектив будущей профессиональной деятельности. В процессе выбора специализации, студент проектирует аксиологические перспективы своей профессиональной идентичности, определяя именно те профессиональные ценности, которые наиболее отражают его личностные смыслы в профессиональной деятельности, согласуются с убеждениями и способствуют самореализации в дальнейшем. Однако сегодня в профессиональной подготовке психологов мы наблюдаем несколько формальный подход студентов к выбору специализации. Учитывая сказанное, нами разработан и апробирован опросник «Профессиональная направленность психолога», целью которого является помощь будущему специалисту в осуществлении выбора профессиональной специализации в соответствии с его иерархией ценностей и способностями.

Ключевые слова: профессиональные ценности, будущий психолог, специализация, психолог-консультант, социальный психолог, психолог-тренер.

Voloshyna V. V. Axiological aspects of choosing a future psychologist professional specialization in preparation in higher education. In this article we have the results of empirical researching of choice of professional specialization by the future psychologist. The choice of specialization he must come true on the basis of realization the student of value of personality «I» as a psychologist and, mainly, conviction in an own desire and possibility to render a psychological help to other. Subject to condition realization of the own system of values, understanding of capabilities, desires and possibilities such personality choice does not cause difficulties for a future specialist, refreshing oneself sense of integrative integrity, self-esteem and all-sufficiently. Difficulties are generated as a result of personality vagueness of axiology, at indefinable status of identity, low level of self-interest and self-understanding, external explained to professional activity of student and others like that. Choosing specialization, the student designs the prospects of axiology of the professional identity, it gives the dominant, it is answered exactly that professional values which most represent him personality senses in professional activity. However, for today in professional preparation of psychologists we look after something formal approach in a choice or even distribution of students after specializations. We had developed and approved the questioner «Professional orientation of psychologist». The aim of it is the help to student to make his choice of specialization accordingly to his capabilities. Now it is the time of depth learning of concrete skill, techniques, way's of psychological influence and supporting personality in limit's in some social spheres, which need's review, with aim of perfection some existing and introduction new psychologist's specializations this time came for replacement system preparing specialists with wide round of professional competence. It confirm once again validity of prepare specialists for specialties' with celery determined concretion tasks, techniques and limits of professional competitions.

Keywords: professional values, future psychologist, specialization, consulting psychologist, social psychologist, psychologist and coach.

Відомості про автора:

Волошина Валентина Віталіївна – доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної та консультативної психології факультету психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, м. Київ, Україна, v.v.voloshyna@npu.edu.ua

Information about the author:

Voloshyna Valentyna – doctor of psychological sciences, associate professor of theoretical psychology and counseling psychology department of the National Pedagogical University named after Dragomanov, Kyiv city, Ukraine, v.v.voloshyna@npu.edu.ua

Статтю подано до друку 22.06.2017.

УДК 378.147

© Л. М. Вольнова, 2017

Л. М. Вольнова (м. Київ)

ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Вольнова Л. М. Проектні технології як засіб підвищення професійної підготовки майбутніх психологів. Метою статті є узагальнення теоретичних положень щодо сутності проектних технологій та окреслення напрямів їх упровадження у процесі професійної підготовки майбутніх психологів.

Визначено переваги застосування проектних технологій у процесі професійної підготовки студентів: створює передумови для розвитку ключових компетенцій і самостійності в осягненні нового; передбачає розв'язання проблеми, яка вимагає використання різноманітних методів,